

Remisspromemoria

Datum 2022-03-28

FI dnr 21-29976

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya krav på att fondbolag, förvaltningsbolag och värdepappersinstitut ska beakta hållbarhetsfaktorer och integrera hållbarhetsrisker

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder (fondföreskrifterna). Ändringarna gäller för fondbolag respektive förvaltningsbolag och innebär att bolagen ska integrera och beakta hållbarhetsrisker samt beakta investeringsbesluts huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

Ändringarna i fondföreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022. De genomför ändringar som har gjorts i kommissionens direktiv 2010/43/EU av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller organisatoriska krav, intressekonflikter, uppföranderegler, riskhantering och innehållet i avtalet mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag.

Vidare föreslår Finansinspektionen ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:2) om värdepappersrörelse (värdepappersföreskrifterna). Ändringarna gäller för värdepappersinstitut och omfattar hållbarhetsfaktorer och hållbarhetsrelaterade mål inom produktstyrningskrav. Ändringarna gäller även för viss verksamhet som fondbolag och AIF-förvaltare driver.

Ändringarna i värdepappersföreskrifterna föreslås träda i kraft den 22 november 2022 och genomför ändringar som har gjorts i kommissionens

delegerade direktiv (EU) 2017/593 av den 7 april 2016 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU i fråga om skydd av finansiella instrument och medel som tillhör kunder, produktstyrningskrav och regler för tillhandahållande eller mottagande av avgifter, provisioner eller andra monetära eller icke-monetära förmåner.

Innehåll

1	Utgångspunkter	4
1.1	Målet med regleringen.....	5
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	6
1.3	Regleringsalternativ	7
1.4	Rättsliga förutsättningar	7
1.5	Ärendets beredning	8
2	Motivering och överväganden	8
2.1	Företag som omfattas av ändringarna.....	9
2.2	Ändringarna i fondföreskrifterna	9
2.3	Ändringar i värdepappersföreskrifterna	16
2.4	Redaktionella ändringar	20
2.5	Ikraftträdande	21
3	Förslagets konsekvenser	21
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna.....	22
3.2	Konsekvenser för företagen	22
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	25

1 Utgångspunkter

Mot bakgrund av EU:s handlingsplan om finansiering av hållbar tillväxt har det på EU-nivå tagits initiativ för att ställa krav på att finansiella institut i sina processer ska integrera och ta hänsyn till hållbarhetsrisker och lämna upplysningar om dessa. Syftet är att styra kapitalflödena bort från verksamheter som inverkar negativt på samhället och miljön samt att fokusera på ekonomisk verksamhet som skapar verkliga fördelar för samhället på lång sikt.

EU har antagit ett antal akter för att öka transparensen för hållbara investeringar. Ett exempel är EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar¹. Förordningen gäller för finansmarknadsaktörer (till exempel förvaltningsbolag samt vissa försäkringsföretag, värdepappersföretag och kreditinstitut) och finansiella rådgivare och innehåller krav på såväl aktörerna som de finansiella produkterna.

Den 2 augusti 2021 publicerades sex delegerade akter som gäller integrering och beaktande av hållbarhetsrisker, hållbarhetsfaktorer och hållbarhetspreferenser i Europeiska unionens officiella tidning. Fyra av de delegerade akterna är delegerade förordningar som är direkt tillämpliga i medlemsstaterna. De två andra är delegerade direktiv; direktiv (EU) 2021/1269² och direktiv (EU) 2021/1270³.

Begreppet hållbarhetsrisk definieras i artikel 2.22 i EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar som en miljörelaterad, social eller styrningsrelaterad händelse eller omständighet som, om den skulle inträffa, skulle ha en faktisk eller potentiell betydande negativ inverkan på investeringens värde. Begreppet hållbarhetsfaktorer definieras i artikel 2.24 i samma förordning som miljörelaterade, sociala och personalrelaterade frågor, respekt för mänskliga rättigheter samt bekämpning av korrupktion och mutor.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2088 av den 27 november 2019 om hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella tjänstesektorn.

² Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2021/1269 av den 21 april 2021 om ändring av delegerat direktiv (EU) 2017/593 vad gäller integrering av hållbarhetsfaktorer i produktstyrningskrav.

³ Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2021/1270 av den 21 april 2021 om ändring av direktiv 2010/43/EU vad gäller hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer som ska beaktas för företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag).

1.1 Målet med regleringen

Genom direktiv (EU) 2021/1270 respektive direktiv (EU) 2021/1269 har det gjorts ändringar i direktiv 2010/43/EU⁴ respektive direktiv (EU) 2017/593⁵. Ändringarna har sin bakgrund i målet i Parisavtalet om ökade insatser mot klimatförändringar, bland annat genom att finansiella flöden ska bli förenliga med en utveckling mot låga växthusgasutsläpp och klimatreiliens, samt målet i EU:s handlingsplan att styra kapitalflöden till hållbara investeringar för att uppnå hållbar tillväxt för alla.⁶

Ändringarna i direktiv 2010/43/EU syftar till att klargöra att det bör ingå i förvaltningsbolagens uppdrag gentemot sina kunder att beakta hållbarhetsfaktorer och att bolagen löpande ska bedöma inte endast finansiella risker utan även hållbarhetsrisker enligt definitionen i EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. Det innebär att förvaltningsbolag måste integrera hållbarhetsrisker i sina processer, system och interna kontroller samt att det krävs teknisk kapacitet och kunskap för att analysera dessa risker.⁷

Kommissionen bedömer att efterfrågan på hållbara investeringar kan komma att öka till följd av EU:s handlingsplan. Därför bör hållbarhetsrelaterade mål och hållbarhetsfaktorer beaktas inom produktstyrningskraven.⁸ Ändringarna i direktiv (EU) 2017/593 syftar till att klargöra att kundernas hållbarhetsrelaterade mål ska beaktas inom produktstyrningskraven. Det innebär att ett värdepappersinstitut och vissa andra företag ska beakta hållbarhetsfaktorer till exempel när företaget tar fram ett finansiellt instrument, när det finansiella instrumentet distribueras till kunderna och vid översynen av det finansiella instrumentet.

⁴ Kommissionens direktiv 2010/43/EU av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller organisatoriska krav, intressekonflikter, uppföranderegler, riskhantering och innehållet i avtalet mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag.

⁵ Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2017/593 av den 7 april 2016 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU i fråga om skydd av finansiella instrument och medel som tillhör kunder, produktstyrningskrav och regler för tillhandahållande eller mottagande av avgifter, provisioner eller andra monetära eller icke-monetära förmåner.

⁶ Se skäl 1 och 3 till direktiv (EU) 2021/1270 respektive direktiv (EU) 2021/1269.

⁷ Se skäl 3 till direktiv (EU) 2021/1270.

⁸ Se skäl 4 till direktiv (EU) 2021/1269.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder (fondföreskrifterna) innehåller bestämmelser om organisatoriska krav, styrelsens ansvar, system för riskhantering, uppdragsavtal, kriterier för identifiering av intressekonflikter samt krav på vederbörlig aktsamhet. Genom direktiv (EU) 2021/1270 har det gjorts ändringar i, respektive tillägg till, vissa artiklar i direktiv 2010/43/EU som har genomförts i fondföreskrifterna. De ändringar som Finansinspektionen föreslår i fondföreskrifterna genomför dessa ändringar.

Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:2) om värdepappersrörelse (värdepappersföreskrifterna) innehåller bland annat bestämmelser om produktstyrningskrav för värdepappersinstitut som är ett genomförande av direktiv (EU) 2017/593. Genom direktiv (EU) 2021/1269 har vissa av artiklarna om produktstyrningskrav i direktiv (EU) 2017/593 ändrats. De ändringar i värdepappersföreskrifterna som Finansinspektionen föreslår genomför dessa ändringar.

Genom bestämmelser om integrering av hållbarhetsfaktorer, hållbarhetsrisker och hållbarhetspreferenser i kommissionens delegerade förordning om organisatoriska krav för värdepappersföretag har ändringar genomförts i närliggande områden.⁹ Ändringarna innebär bland annat att ett värdepappersinstitut ska fastställa en kunds hållbarhetspreferenser vid investeringsrådgivning och portföljförvaltning.¹⁰ Ändringarna ska tillämpas från och med den 2 augusti 2022.

Med anledning av ändringen av förordningen pågår även en översyn av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (Esma) riktlinjer om vissa aspekter om lämplighetskraven i Mifid 2 (Esma35-43-869).¹¹

⁹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1253 av den 21 april 2021 om ändring av delegerad förordning (EU) 2017/565 vad gäller integrering av hållbarhetsfaktorer, hållbarhetsrisker och hållbarhetspreferenser i vissa organisatoriska krav och villkor för verksamhet för värdepappersföretag.

¹⁰ Se artikel 54 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/565 av den 25 april 2016 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU vad gäller organisatoriska krav och villkor för verksamheten i värdepappersföretag, och definitioner för tillämpning av det direktivet, i lydelse enligt den delegerade förordningen (EU) 2021/1253.

¹¹ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-consults-review-mifid-ii-suitability-guidelines>.

1.3 Regleringsalternativ

Direktiv (EU) 2021/1270 ändrar direktiv 2010/43/EU, som har genomförts i svensk rätt genom fondföreskrifterna. På motsvarande sätt innebär direktiv (EU) 2021/1269 ändringar i direktiv (EU) 2017/593, som har genomförts i svensk rätt genom värdepappersföreskrifterna. Det saknas alternativ till att meddela bindande föreskrifter för att genomföra ändringarna.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Direktiv (EU) 2021/1270 utgår från artiklarna 12.3 och 14.2 i UCITSD¹². Artiklarna 12 och 14 i UCITSD har genomförts i svensk rätt genom då gällande 2 kap. 17 och 17 b §§ lagen (2004:46) om investeringsfonder (LIF), numera lagen (2004:46) om värdepappersfonder (LVF). Av förarbetena till lagen framgår att bestämmelserna utformades för att motsvara de krav som följer av direktivet.¹³ Samtidigt fick regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, bemyndigande – genom 13 kap. 1 § 5 LIF – att meddela föreskrifter om vad ett fondbolag ska iaktta för att uppfylla skyldigheterna i dåvarande 2 kap. 17 och 17 b §§ LIF.

I förarbetena anges även att avsikten med bemyndigandet framför allt var att genomföra artiklarna 4–29 i direktiv 2010/43/EU. Bemyndigandet omfattar både regler kopplade till fondbolagens organisation och regler som specificerar vad som avses med att driva verksamheten på ett hederligt, rättvist och professionellt sätt.¹⁴ Genom 18 § 10 den numera upphävda förordningen (2004:75) om investeringsfonder fick Finansinspektionen bemyndigande att meddela föreskrifter på området. Bestämmelsen i dåvarande 2 kap. 17 b § LIF har därefter flyttats och finns numera i 2 kap. 17 f § LVF. Bemyndigandet har justerats på motsvarande vis och finns numera i 13 kap. 1 § 6 LVF och 18 § 11 förordningen (2013:588) om värdepappersfonder.

För förvaltningsbolags verksamhet i Sverige tillämpas uppföranderegler i 2 kap. 17 f § LVF på motsvarande sätt (1 kap. 10 § andra stycket första strecksatsen samma lag).

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag).

¹³ Se prop. 2010/11:135, s. 294.

¹⁴ Se prop. 2010/11:135, s. 123 f. och resonemang i Finansinspektionens beslutspromemoria Ändrade fondföreskrifter m.m. från den 28 juni 2011 (FI dnr 10-5045).

Mot denna bakgrund bedöms det nuvarande bemyndigandet omfatta det föreskriftsbehov som finns med anledning av ändringarna i direktiv 2010/43/EU.

Artiklarna 38–45 i direktiv 2010/43/EU innehåller specificerade krav på förvaltningsbolagens förfarande för riskhantering enligt artikel 51.1 i UCITSD. Den senare artikeln har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 2 § LVF.¹⁵ Bemyndigande att meddela föreskrifter om det system för riskhantering som ett fondbolag ska ha enligt 5 kap. 2 § första och andra styckena LVF finns i 13 kap. 1 § 17 LVF och 18 § 26 förordningen om värdepappersfonder.

Bemyndigande för Finansinspektionen att genomföra ändringarna i värdepappersföreskrifterna finns i 8 kap. 35 § 6–9 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV) och 6 kap. 1 § 14–17 och 29 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen har i arbetet med att ta fram förslaget till ändringar i fondföreskrifterna haft en dialog med en extern referensgrupp som består av en representant från Fondbolagens förening.

En extern referensgrupp bestående av Fondbolagens förening och Svensk värdepappersmarknad, har fått tillfälle att lämna synpunkter under arbetet med att ta fram ändringarna i värdepappersföreskrifterna.

2 Motivering och överväganden

Finansinspektionen redogör nedan för de ändringar och tillägg som föreslås i förhållande till de nuvarande bestämmelserna. I avsnitt 2.1 behandlas vilka företag som omfattas av ändringarna. I avsnitt 2.2 redogörs för ändringarna i fondföreskrifterna, i avsnitt 2.3 redogörs för ändringarna i värdepappersföreskrifterna och i avsnitt 2.4 behandlas förslag till redaktionella ändringar. Slutligen behandlas i avsnitt 2.5 frågan om när de föreslagna föreskriftsändringarna ska träda i kraft.

¹⁵ Se prop. 2010/11:135, s. 124.

2.1 Företag som omfattas av ändringarna

Ändringarna i direktiv 2010/43/EU gäller för förvaltningsbolag. Det begreppet motsvaras i svensk rätt av *dels* fondbolag, det vill säga svenska aktiebolag som har fått tillstånd att driva fondverksamhet, *dels* förvaltningsbolag, det vill säga utländska företag som i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag.

De föreslagna ändringarna i fondföreskrifterna gäller för fondbolag. Vissa av förslagen gäller emellertid inte för verksamhet som fondbolag driver från en filial i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) (se avsnitt 2.2.1).

I 1 kap. 2 § fondföreskrifterna anges vilka bestämmelser i föreskrifterna som dessutom ska tillämpas i viss verksamhet som ett förvaltningsbolag (i begreppets betydelse enligt svensk rätt) inom EES driver från en filial i Sverige. Som framgår i avsnitt 2.2.1 föreslår Finansinspektionen att vissa av de föreslagna ändringarna ska tillämpas i sådan verksamhet.

De föreslagna ändringarna i värdepappersföreskrifterna gäller för värdepappersinstitut. Ändringarna gäller även för viss verksamhet som fondbolag och AIF-förvaltare driver (se avsnitt 2.3.1).

2.2 Ändringarna i fondföreskrifterna

Förslaget till ändringar i fondföreskrifterna syftar till att genomföra de ändringar i direktiv 2010/43/EU som har gjorts genom direktiv (EU) 2021/1270.

2.2.1 Tillämpningsområde och definitioner

I 1 kap. 2 § fondföreskrifterna anges vilka bestämmelser i föreskrifterna som ska tillämpas i viss verksamhet som ett förvaltningsbolag inom EES driver från en filial i Sverige. I 5 § samma kapitel anges vilka bestämmelser i föreskrifterna som *inte* gäller för verksamhet som ett fondbolag driver från en filial i ett annat land inom EES.

I 7 kap. 1 § första stycket 4, 7 och 9 fondföreskrifterna finns bestämmelser om vilka resurser ett fondbolag ska ha. Vidare finns i 14 kap. 2 § andra stycket 5 fondföreskrifterna en bestämmelse om att fondbolag, som avser att uppdra åt någon annan att för bolagets räkning förvalta en värdepappersfond eller utföra därmed sammanhängande administrativa åtgärder, bland annat ska säkerställa att bolaget dels har den kunskap och de resurser som krävs

för att effektivt övervaka det utlagda arbetet och de utlagda funktionerna och hantera riskerna i samband med utläggandet, dels övervakar dessa funktioner och hanterar dessa risker. Förvaltningsbolag inom EES som driver verksamhet från en filial i Sverige ska tillämpa dessa bestämmelser i den verksamheten, medan bestämmelserna inte gäller för verksamhet som ett fondbolag driver från en filial i ett annat land inom EES.

Som framgår i avsnitt 2.2.2 föreslår Finansinspektionen ändringar i 7 kap. 1 § fondföreskrifterna. Ändringarna avser bland annat de bestämmelser om resurser som anges i föregående stycke. Eftersom de bestämmelserna ska tillämpas i viss verksamhet som förvaltningsbolag inom EES driver från en filial i Sverige, bör den föreslagna ändringen gälla för sådan verksamhet. På motsvarande sätt bör ändringen inte gälla för verksamhet som ett fondbolag driver från en filial i ett annat land inom EES. Det är därför nödvändigt att anpassa de hänvisningar till 7 kap. 1 § som finns i 1 kap. 2 och 5 §§.

Vidare framgår i avsnitt 2.2.4 att Finansinspektionen förelår ändringar i 14 kap. 2 § fondföreskrifterna. Eftersom andra stycket 5 i den paragrafen ska tillämpas i viss verksamhet som förvaltningsbolag inom EES driver från en filial i Sverige, bör de föreslagna ändringarna gälla för sådan verksamhet. Därför behöver de hänvisningar till 14 kap. 2 § andra stycket 5 som finns i 1 kap. 2 § anpassas.

Övriga föreslagna ändringar i fondföreskrifterna som behandlas i avsnitt 2.2.2–2.2.5 kommer att gälla för fondbolags och förvaltningsbolags filialverksamhet i den utsträckning som följer av 1 kap. 5 respektive 2 §. Några anpassningar behöver därför inte göras i fondföreskrifternas tillämpningsområde med anledning av de ändringarna.

Finansinspektionen har i ett annat pågående regelprojekt föreslagit ändringar i 1 kap. 2 § fondföreskrifterna (FI dnr 21-29970). Förslagen, som gäller nya regler om gränsöverskridande distribution av fonder, remissbehandlas för närvarande. Finansinspektionen har dock i det nu aktuella förslaget utgått från den gällande lydelsen av bestämmelsen.

I den nya lydelsen av artikel 3 i direktiv 2010/43/EU har det tagits in definitioner av hållbarhetsrisker och hållbarhetsfaktorer. Båda begreppen definieras genom hänvisningar till EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar. Finansinspektionen föreslår att definitioner av begreppen tas in i fondföreskrifterna och utformas på motsvarande sätt som i direktivet. I övrigt föreslås språkliga ändringar i 1 kap. 2 § fondföreskrifterna.

Med anledning av införandet av de nya definitionerna ändras numreringen av de följande definitionerna i paragrafen, vilket leder till följdändringar i 8 a kap. 5 § och 31 kap. 48 a § fondföreskrifterna.

2.2.2 Organisatoriska krav

För fondbolag gäller allmänna organisatoriska krav på bland annat beslutsrutiner och organisationsstruktur, interna kontrollmekanismer, effektiv intern rapportering och spridning av information samt bevarande av relevanta uppgifter (7 kap. 1 § första stycket 1, 3, 5 och 6 fondföreskrifterna). Därutöver ska relevanta personer¹⁶ vara medvetna om vilka rutiner de ska följa för att kunna fullgöra sina skyldigheter (första stycket 2 samma paragraf). Genom bestämmelserna genomförs artikel 4.1 första stycket i direktiv 2010/43/EU i svensk rätt.

Artikel 4.1 i direktiv 2010/43/EU har ändrats på så sätt att det har lagts till ett nytt stycke. Enligt det nya stycket ska medlemsstaterna säkerställa att förvaltningsbolagen beaktar hållbarhetsrisker när de uppfyller kraven i artikelns första stycke. Enligt Finansinspektionens mening bör det nya kravet förstås i ljuset av skälen till direktiv (EU) 2021/1270. Där framgår det att förvaltningsbolag fortlöpande bör bedöma hållbarhetsrisker och att det, för att säkerställa att interna förfaranden och organisatoriska arrangemang införs och följs, är nödvändigt att klargöra att förvaltningsbolags processer, system och interna kontroller ska ta hänsyn till hållbarhetsrisker.¹⁷ Det nya kravet bör därför uppfattas som att ett förvaltningsbolag ska beakta hållbarhetsrisker när det utför de uppgifter med mera som anges i artikel 4.1.

Finansinspektionen föreslår därför att det i 7 kap. 1 § fondföreskrifterna ska läggas till ett krav på att fondbolagen ska beakta hållbarhetsrisker när de tillämpar första stycket 1–3, 5 och 6 samma paragraf. Vad detta mer konkret innebär varierar naturligtvis beroende på vilken uppgift eller liknande som det är fråga om. Till exempel innebär det att uppgifter om hållbarhetsrisker ska inkluderas i den interna rapporteringen och spridningen av information enligt 7 kap. 1 § första stycket 5 fondföreskrifterna samt bevaras, när bolagen bevarar uppgifter enligt första stycket punkten 6 samma paragraf.

¹⁶ Begreppet relevanta personer definieras i 1 kap. 9 § 26 fondföreskrifterna i gällande lydelse.

¹⁷ Se skäl 3.

I 7 kap. 1 § första stycket 4 och 9 fondföreskrifterna finns bestämmelser om krav på kompetens och kunskap hos personal, samt om att fondbolaget ska säkerställa att det följer krav på övervakning av utlagda funktioner och hantering av risker i samband med utläggandet. Det ställs också krav på att även om en relevant person arbetar inom flera funktioner, så ska detta inte hindra personen från att fullgöra sina uppgifter på ett sunt, ärligt och professionellt sätt (första stycket 7 samma paragraf). Bestämmelserna genomför artikel 5.1–5.3 i direktiv 2010/43/EU.

En ny punkt, punkt 5, har lagts till i artikel 5 i direktiv 2010/43/EU. Enligt den nya punkten ska medlemsstaterna säkerställa att förvaltningsbolagen, när de tillämpar punkterna 1–3 i artikeln, har de resurser och den sakkunskap som de behöver för att faktiskt integrera hållbarhetsrisker. Finansinspektionen föreslår därför att det i 7 kap. 1 § fondföreskrifterna ska föras in ett krav på att fondbolagen, när de tillämpar första stycket 4, 7 och 9 samma paragraf, ska ha resurser och personal med den kunskap som krävs för att integrera hållbarhetsrisker.

Enligt artikel 9.2 a–f i direktiv 2010/43/EU ska företagsledningen i ett förvaltningsbolag utföra vissa uppgifter och ha ett visst ansvar. Exempelvis framgår det att företagsledningen har ansvaret för genomförandet av den allmänna placeringsinriktningen för varje förvaltad fondföretag. Ett annat exempel är att företagsledningen ska övervaka godkännandet av placeringsstrategierna för varje förvaltad fondföretag. Artikel 9.2 a–f har genomförts i svensk rätt genom 7 kap. 9 och 10 §§, 11 § första stycket samt 14 § fondföreskrifterna. I några fall motsvarar en bestämmelses ordalydelse inte bara någon av de nu aktuella bestämmelserna i direktivet (se artikel 9.2 a och e i direktivet jämförda med 7 kap. 9 § och 11 § första stycket fondföreskrifterna).

Av nya artikel 9.2 g i direktiv 2010/43/EU framgår att företagsledningen också ska ansvara för att hållbarhetsrisker integreras i de uppgifter som avses i leden a–f.

Finansinspektionen föreslår att det införs en ny paragraf, 7 kap. 10 a §, i fondföreskrifterna för att genomföra detta tillägg. Innebörden av den föreslagna nya paragrafen är att styrelsen ansvarar för att hållbarhetsrisker integreras i utförandet av de uppgifter som anges i artikel 9.2 a–f i det direktivet.

Eftersom ordalydelsen av några av bestämmelserna i fondföreskrifterna inte bara motsvarar någon av de nu aktuella bestämmelserna i direktivet föreslår Finansinspektionen inte att hållbarhetsrisker ska integreras i samtliga de uppgifter som avses i de nämnda bestämmelserna i fondföreskrifterna. I stället föreslår Finansinspektionen att styrelsen för det första ska ansvara för att hållbarhetsrisker integreras dels i funktionen för regelefterlevnad som fondbolaget ska ha enligt 7 kap. 14 § fondföreskrifterna, dels i de uppgifter som avses i 10 § samma kapitel. Det senare kravet innebär bland annat att hållbarhetsrisker ska finnas med i de interna reglerna som ett fondbolag ska ha enligt 7 kap. 10 § 1 och 2 fondföreskrifterna. Dessa två krav motsvarar de uppgifter som anges i artikel 9.2 b, c, d och f, samt en del av artikel 9.2 e, i direktiv 2010/43/EU.

Den föreslagna bestämmelsen innebär för det andra att styrelsen ska ansvara för att hållbarhetsrisker integreras vid genomförandet av varje fonds placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna, vilket motsvarar de uppgifter som anges i artikel 9.2 a i direktiv 2010/43/EU.

Finansinspektionen föreslår också att styrelsen ska ansvara för att hållbarhetsrisker integreras när de interna regler som avses i 7 kap. 10 § 2 fondföreskrifterna regelbundet bedöms och ses över enligt 11 § första stycket samma kapitel. Bakgrunden till den sistnämnda bestämmelsen är att styrelsen och den verkställande direktören har en skyldighet att göra nödvändiga uppdateringar av de interna regler som de fastställer.¹⁸ De interna regler som avses i 7 kap. 10 § 2 fondföreskrifterna är de som anger vilka rutiner för beslut om placeringar av fondmedel som bolaget tillämpar för varje fond som det förvaltar. Dessa regler ska fastställas av styrelsen eller så ska styrelsen se till att den verkställande direktören fastställer dem. Finansinspektionen föreslår därför att styrelsen ska ansvara för att hållbarhetsrisker integreras i bedömningen och översynen av de interna reglerna. Det innebär att även när den verkställande direktören bedömer och ser över reglerna, så är det styrelsens ansvar att hållbarhetsrisker integreras i den uppgiften. Den av Finansinspektionen föreslagna bestämmelsen i denna del motsvarar den återstående delen av de uppgifter som anges i artikel 9.2 e i direktiv 2010/43/EU.

¹⁸ Se Finansinspektionens beslutspromemoria Ändrade fondföreskrifter m.m. från den 28 juni 2011 (FI dnr 10-5045), s. 19.

2.2.3 Riskhantering

Enligt artikel 38.1 i direktiv 2010/43/EU ska medlemsstaterna kräva att förvaltningsbolag inför, tillämpar och upprätthåller lämpliga och dokumenterade regler för riskhantering. Dessa riktlinjer ska, enligt artikel 38.1 andra stycket, omfatta de förfaranden som är nödvändiga för att göra förvaltningsbolaget i stånd att för varje förvaltad fondföretag värdera exponeringen för marknads-, likviditets-, och motpartsrisiker samt företagets exponering för alla andra risker, däribland operativa risker, som kan vara av avgörande betydelse för det enskilda förvaltade fondföretaget.

Bestämmelsen har i svensk rätt genomförts genom 8 kap. 2 § fondföreskrifterna.

Artikel 38.1 andra stycket har ändrats på så sätt att även hållbarhetsrisker numera nämns bland de uppräknade riskerna. Finansinspektionen föreslår därför att 8 kap. 2 § andra stycket ändras så att det framgår att de interna reglerna för riskhantering, utöver en beskrivning av hur fondbolaget ska kunna bedöma varje fonds exponering för marknads-, likviditet- och motpartsrisiker även ska innehålla motsvarande beskrivning för hållbarhetsrisker.

2.2.4 Aktsamhetskrav

I artikel 23 i direktiv 2010/43/EU finns bestämmelser om krav på vederbörlig aktsamhet. Kraven innebär bland annat att förvaltningsbolagen ska garantera stor aktsamhet vid valet och den löpande övervakningen av investeringar, i fondföretagens och marknadsintegritetens intresse. Förvaltningsbolagen ska också agera med vederbörlig skicklighet, omsorg och aktsamhet i samband med uppdragsavtal som gäller riskhantering.

Bestämmelsen har genomförts i svensk rätt genom 14 kap. 2 § fondföreskrifterna (i fråga om villkor för uppdragsavtal som avser riskhantering) och 16 kap. 2 och 3 §§ samma föreskrifter (i fråga om aktsamhetskrav i övrigt).

Två nya punkter har lagts till i artikel 23. Enligt nya artikel 23.5 ska medlemsstaterna säkerställa att förvaltningsbolagen beaktar hållbarhetsrisker när de tillämpar punkterna 1–4 i samma artikel. Den nya artikel 23.6 innebär att medlemsstaterna ska säkerställa att om förvaltningsbolag beaktar investeringsbesluts huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer på frivillig basis enligt artikel 4.1 a i EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar, eller i enlighet med vad som krävs enligt artikel

4.3 eller 4.4 samma förordning, så ska bolagen beakta sådana huvudsakliga negativa konsekvenser när de tillämpar punkterna 1–4 i artikel 23 i direktiv 2010/43/EU.

För att genomföra ändringarna i artiklarna 23 i direktiv 2010/43/EU i svensk rätt föreslår Finansinspektionen ändringar i 14 kap. 2 § fondföreskrifterna samt en ny paragraf, 16 kap. 4 §, i samma föreskrifter. Enligt förslagen ska fondbolag beakta hållbarhetsrisker när de tillämpar kraven på villkor för uppdragsavtal som avser riskhantering respektive aktsamhetskraven i 16 kap. 2 och 3 §§. Förslagen innebär också att om ett fondbolag är skyldigt att, eller väljer att, beakta de huvudsakliga negativa konsekvenserna av ett investeringsbeslut enligt EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar, ska bolaget beakta sådana huvudsakliga negativa konsekvenser när det tillämpar bestämmelserna om villkor för uppdragsavtal som avser riskhantering och aktsamhetskraven i 16 kap. 2 och 3 §§.

2.2.5 Intressekonflikter

Artikel 17 i direktiv 2010/43/EU innehåller kriterier för identifiering av intressekonflikter och krav på vad förvaltningsbolagen ska ta hänsyn till när de identifierar de olika typerna av intressekonflikter. Artikeln har genomförts i svensk rätt genom 15 kap. 4 och 5 §§ fondföreskrifterna.

Enligt nya artikel 17.3 i direktiv 2010/43/EU ska medlemsstaterna säkerställa att förvaltningsbolagen, när de identifierar de olika typer av intressekonflikter som kan skada ett fondföretags intressen, inkluderar de typer av intressekonflikter som kan uppstå till följd av att hållbarhetsrisker integreras i deras processer, system och interna kontroller.

För att genomföra artikel 17.3 i svensk rätt föreslår Finansinspektionen att det införs en ny paragraf, 15 kap. 5 a §, i fondföreskrifterna. Förslaget innebär att fondbolag, när de identifierar vilka typer av intressekonflikter som kan skada fondandelsägares intressen, även ska inkludera de typer av intressekonflikter som kan uppstå till följd av att hållbarhetsrisker integreras i deras processer, system och interna kontroller. Det kan avse intressekonflikter som leder till så kallad grönmålning¹⁹, anställdas privata

¹⁹ Grönmålning definieras i EU:s handlingsplan om finansiering av hållbar tillväxt som ”Användningen av marknadsföring för att framställa en organisations produkter,

transaktioner, ersättning till anställda eller vilseledande information.²⁰ Utformningen av den nya paragrafen har anpassats till det svenska regelverket och anger därför att intressekonflikterna kan skada *fondandelsägarnas* intressen i stället för *fondföretagens* intressen.

2.2.6 Investeringsbolag

Den nya artikel 23.6 i direktiv 2010/43/EU, som behandlas i avsnitt 2.2.4, gäller i tillämpliga fall även för investeringsbolag.²¹ Genom direktiv (EU) 2021/1270 har även en ny artikel som gäller investeringsbolag, artikel 5 a, lagts till i direktiv 2010/43/EU. I artikeln finns krav på att investeringsbolag ska beakta hållbarhetsrisker när de förvaltar fondföretag.

Investeringsbolag finns inte i svensk rätt och Finansinspektionens bemyndigande enligt 18 § 26 förordningen om värdepappersfonder omfattar inte att meddela föreskrifter om investeringsbolag. Finansinspektionen föreslår därför inga ändringar för att genomföra artikel 23.6 – när det gäller investeringsbolag – eller artikel 5 a i direktiv 2010/43/EU i svensk rätt.

2.3 Ändringar i värdepappersföreskrifterna

Förslaget till ändringar i värdepappersföreskrifterna syftar till att genomföra de ändringar i direktiv (EU) 2017/593 som har gjorts genom direktiv (EU) 2021/1269.

Ändringarna i värdepappersföreskrifterna gäller för värdepappersinstitut samt vissa verksamheter hos fondbolag och AIF-förvaltare. Fondbolag som utför diskretionär portföljförvaltning som avser finansiella instrument samt sidotjänster enligt 7 kap. 1 § första stycket LVF och AIF-förvaltare som utför diskretionär portföljförvaltning som avser finansiella instrument samt sidotjänster enligt 3 kap. 2 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (LAIF), ska i förvaltningen och när tjänsterna utförs tillämpa produktstyrningskraven för distributörer som finns i 5 kap. 17–25 § värdepappersföreskrifterna.²²

verksamhet eller åtgärder som miljövänliga när de inte är det”, se Meddelande från kommissionen – Handlingsplan för finansiering av hållbar tillväxt, KOM(2018) 97.

²⁰ Se skäl 5 i direktiv (EU) 2021/1270.

²¹ Ett fondföretag som är bildat på associationsrättslig grund (se artikel 1.3 i UCITSD).

²² Se 22 kap. 1 § fondföreskrifterna och 10 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

2.3.1 Produktstyrning

I artikel 9 i direktiv (EU) 2017/593 finns bestämmelser om produktstyrningskrav för värdepappersföretag som producerar finansiella instrument. Av artikel 9.9 första stycket framgår att ett värdepappersföretag på en tillräckligt detaljerad nivå ska ange den potentiella målmarknaden för varje finansiellt instrument och vilken typ av kund som instrumentet är avsett för med tanke på kundens behov, egenskaper och mål. Som ett led i denna process ska företaget identifiera alla kundgrupper som det finansiella instrumentet inte är avsett för med tanke på kundgruppens behov, egenskaper och mål. Bestämmelsen har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 5 § värdepappersföreskrifterna.

Den nya lydelsen av artikel 9.9 första stycket i direktiv (EU) 2017/593 innebär att även eventuella hållbarhetsrelaterade mål är en faktor som ska ingå när ett värdepappersinstitut specificerar målgruppen av slutkunder utifrån slutkundernas behov, egenskaper och mål. Eftersom hållbarhetsrelaterade mål föreslås vara en av faktorerna som ett värdepappersinstitut som producerar ett finansiellt instrument ska ta hänsyn till när institutet fastställer en slutkunds behov, egenskaper och mål enligt 5 kap. 6 § värdepappersföreskrifterna (se nedan) innebär det att ytterligare åtgärder för att genomföra bestämmelsen inte är nödvändiga.

Den nya lydelsen av artikel 9.9 första stycket i direktiv (EU) 2017/593 innebär även en ändring som gäller fastställande av den negativa målgruppen. Ändringen kan tolkas på flera sätt. Ett sätt att tolka den är att om ett finansiellt instrument beaktar hållbarhetsfaktorer så behöver företaget inte beakta dessa när det fastställer den negativa målgruppen. En annan möjlig tolkning är att om ett finansiellt instrument beaktar hållbarhetsfaktorer så behöver inte någon negativ målgrupp fastställas alls för det finansiella instrumentet.

Produktstyrningsreglerna syftar bland annat till att det ska vara tydligt vilka kundgrupper ett finansiellt instrument är avsett för och vilka kundgrupper det finansiella instrumentet inte är avsett för. Att en negativ målgrupp inte alls skulle behöva fastställas för ett finansiellt instrument som beaktar hållbarhetsfaktorer skulle inte vara förenligt med detta syfte. Ändringen i fråga om negativ målgrupp måste därför uppfattas på så sätt att *hållbarhetsfaktorer* inte behöver beaktas när den negativa målgruppen fastställs. Denna tolkning ligger också i linje med att finansiella instrument

ska vara lätt tillgängliga även för kunder som inte har några hållbarhetspreferenser.²³

För att genomföra ändringen av artikel 9.9 första stycket, i fråga om fastställande av den negativa målgruppen, föreslår Finansinspektionen att 5 kap. 5 § värdepappersföreskrifterna ändras så att det framgår att ett finansiellt instruments hållbarhetsfaktorer inte behöver beaktas när den negativa målgruppen fastställs.

I artikel 9.11 i direktiv (EU) 2017/593 föreskrivs att ett värdepappersinstitut när det bedömer slutkundernas behov, egenskaper och mål, ska ta hänsyn till kundens risktolerans, kundens förmåga att bära förluster, kundens erfarenheter samt kundens investeringsmål. Bestämmelsen har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 6 § värdepappersföreskrifterna.

Artikel 9.11 har ändrats på så sätt att det numera anges att om ett finansiellt instrument har hållbarhetsfaktorer ska värdepappersinstitutet undersöka om hållbarhetsfaktorerna uppfyller de behov, egenskaper och mål som har identifierats hos målmarknaden.

För att genomföra ändringen av artikel 9.11 föreslår Finansinspektionen att 5 kap. 6 § värdepappersföreskrifterna ändras så att det framgår att ett värdepappersinstitut när det bedömer en slutkunds behov, egenskaper och mål ska ta hänsyn till slutkundens eventuella hållbarhetsrelaterade mål.

Ändringarna av vilka faktorer som ska beaktas vid fastställande av en slutkunds behov, egenskaper och mål får följdverkningar även i andra paragrafer i 5 kap. värdepappersföreskrifterna. Till exempel påverkas även kraven på distributörer av finansiella instrument som har tagits fram av institut som inte omfattas av produktstyrningskraven i 20 § eftersom paragrafen hänvisar till bland annat 5 och 6 §§.

I artikel 9.13 i direktiv (EU) 2017/593 anges krav på den information som ett värdepappersföretag som producerar ett finansiellt instrument ska tillhandahålla distributörer av instrumentet. Bestämmelsen har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 9 § värdepappersföreskrifterna.

Genom ändringen av artikel 9.13 införs krav på att ett finansiellt instruments hållbarhetsfaktorer bland annat ska presenteras på ett transparent sätt och att värdepappersinstitutet ska förse distributörer med den information som är

²³ Se skäl 7 i direktiv (EU) 2021/1269.

relevant för att de ska kunna ta vederbörlig hänsyn till en kunds eller en presumtiv kunds eventuella hållbarhetsrelaterade mål.

För att genomföra ändringen av artikel 9.13 föreslår Finansinspektionen att 5 kap. 9 § värdepappersföreskrifterna ändras på så sätt att det anges att om ett finansiellt instrument beaktar hållbarhetsfaktorer, ska värdepappersinstitutet som producerar det finansiella instrumentet presentera dessa faktorer på ett transparent sätt för det institut som distribuerar det finansiella instrumentet.

2.3.2 Genomförande av övriga bestämmelser om produktstyrningskrav i direktiv (EU) 2021/1269

Direktiv (EU) 2021/1269 innehåller ytterligare ändringar av direktiv (EU) 2017/593. På grund av hur det ursprungliga direktivet har genomförts i värdepappersföreskrifterna bedömer Finansinspektionen att det inte krävs ytterligare ändringar i föreskrifterna för att genomföra ändringsdirektivet. Ändringarna i direktivet behandlas i det följande.

Artikel 9.14 i direktiv (EU) 2017/593 innebär bland annat att ett värdepappersinstitut regelbundet ska se över varje finansiellt instrument som institutet producerar samt undersöka om instrumentet fortfarande är förenligt med den fastställda målgruppens behov, egenskaper och mål. Vid översynen ska institutet ta hänsyn till alla händelser som påtagligt kan påverka risken för den fastställda målgruppen. Bestämmelsen har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 10 § värdepappersföreskrifterna.

Artikel 9.14 har nu ändrats på ett sätt som innebär att även eventuella hållbarhetsrelaterade mål ska beaktas av institutet när det ser över om ett finansiellt instrument fortfarande är förenligt med målgruppens behov, egenskaper och mål. Som framgår av avsnitt 2.3.1 föreslår Finansinspektionen att 5 kap. 6 § värdepappersföreskrifterna ändras så att eventuella hållbarhetsrelaterade mål är en faktor som ska beaktas när en slutkunds behov, egenskaper och mål fastställs. Det innebär att eventuella hållbarhetsrelaterade mål ska ingå när målgruppen fastställs enligt 5 kap. 5 §. Finansinspektionen anser därför att någon ändring i 5 kap. 10 § inte krävs för att genomföra den nya lydelsen av artikel 9.14 i direktiv (EU) 2017/593.

I artikel 10.2 i direktiv (EU) 2017/593 föreskrivs att ett värdepappersinstitut ska ha lämpliga produktstyrningsarrangemang för att säkerställa bland annat

att distributören beaktar den fastställda målgruppen av slutkunder och den negativa målgrupp som producenten har fastställt, och tillämpar målgrupperna vid distributionen till institutets kunder. Bestämmelsen har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 19 § värdepappersföreskrifterna.

Ändringen av artikel 10.2 innebär att ett värdepappersinstitut ska beakta hållbarhetsrelaterade mål respektive hållbarhetsfaktorer vid målgruppsbedömningen respektive den negativa målgruppsbedömningen. Med hänsyn till de föreslagna ändringarna i 5 kap. 5 och 6 §§ värdepappersföreskrifterna – som reglerar fastställandet av målgrupp och negativ målgrupp – bedömer Finansinspektionen att inga ytterligare åtgärder behöver vidtas för att genomföra ändringen i artikel 10.2.

Av artikel 10.5 i direktiv (EU) 2017/593 följer bland annat att ett värdepappersinstitut regelbundet ska se över det finansiella instrument som det distribuerar, bland annat för att se till att instrumentet fortfarande är förenligt med kundernas behov, egenskaper och mål. Bestämmelsen har genomförts i svensk rätt genom 5 kap. 22 § värdepappersföreskrifterna.

Genom ändringen av artikel 10.5 ska även eventuella hållbarhetsrelaterade mål beaktas vid översynen.

Som anges ovan i fråga om genomförande av artikel 9.14 innebär förslaget till ändring i 5 kap. 6 § värdepappersföreskrifterna att eventuella hållbarhetsrelaterade mål ska beaktas när ett värdepappersinstitut fastställer kundernas behov, egenskaper och mål. Finansinspektionen bedömer därför att 5 kap. 22 § inte behöver justeras för att genomföra ändringen av artikel 10.5.

2.4 Redaktionella ändringar

Genom tidigare lagändringar har 4 kap. 24 § LVF och 10 kap. 11 § LAIF upphävts. Finansinspektionen föreslår därför att hänvisningarna till dessa bestämmelser i 29 kap. 1 § fondföreskrifterna respektive 13 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-föreskrifterna) tas bort. Det görs även vissa andra språkliga och redaktionella ändringar i fondföreskrifterna.

Genom en tidigare ändring i värdepappersföreskrifterna fick flera paragrafer i 7 kap. nya beteckningar (se FFFS 2022:5). Av förbiseende kom vissa hänvisningar till de omnumrerade paragraferna inte att ändras. För att rätta

detta föreslår Finansinspektionen nu ändringar i 7 kap. 12, 15 och 18 §§ värdepappersföreskrifterna.

2.5 Ikraftträdande

Enligt artikel 2.1 i direktiv (EU) 2021/1270 ska medlemsstaterna senast den 31 juli 2022 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra ändringarna i direktiv 2010/43/EU.

Bestämmelserna ska tillämpas från och med den 1 augusti 2022.

Finansinspektionen föreslår därför att ändringarna i fondföreskrifterna ska träda i kraft den 1 augusti 2022.

Ändringen i AIF-föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Enligt artikel 2.1 i direktiv (EU) 2021/1269 ska medlemsstaterna senast den 21 augusti 2022 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra ändringarna i direktiv (EU) 2017/593.

Bestämmelserna ska tillämpas från och med den 22 november 2022.

Finansinspektionen föreslår därför att ändringarna i värdepappersföreskrifterna ska träda i kraft den 22 november 2022.

Finansinspektionen bedömer att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

3 Förslagets konsekvenser

I avsnitt 1.1 framgår vad Finansinspektionen vill uppnå med de föreslagna ändringarna. För uppgifter om de rättsliga förutsättningarna för de föreslagna ändringarna, se avsnitt 1.4 ovan.

Som framgår ovan i avsnitt 2 görs de föreslagna ändringarna för att genomföra ändringar i två EU-direktiv. Finansinspektionen bedömer att förslagen överensstämmer med och inte går utöver Sveriges skyldigheter som medlemsstat. Som nämns ovan i avsnitt 1 krävs att inspektionen utfärdar bindande föreskrifter för att direktiv (EU) 2021/1269 och direktiv (EU) 2021/1270 ska anses vara genomförda i svensk rätt. Alternativa och möjligen mindre kostnadsbetungande regleringar är därför inte möjliga.

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022 i fråga om fondföreskrifterna och AIF-föreskrifterna respektive den 22 november 2022 i fråga om värdepappersföreskrifterna (se avsnitt 2.5).

Finansinspektionen bedömer att förslagen inte är av den omfattningen att företagen behöver en längre förberedelsestid än den som tiden före ikraftträdandet ger. Eftersom förslagen överlag inte bedöms innebära några betydande ändringar för de berörda företagen, behövs inte heller några särskilda informationsinsatser utöver en avisering om förändringen på Finansinspektionens webbplats.

Finansinspektionen redogör nedan för de konsekvenser som förslagen bedöms få för samhället och konsumenterna, företagen samt Finansinspektionen.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Förslaget till ändringar i fondföreskrifterna innebär att fondbolag och förvaltningsbolag ska integrera hållbarhetsrisker i sina processer och system. Detta ingår i företagets uppdrag gentemot sina kunder och innebär att de inte enbart ska ta hänsyn till finansiella risker utan även beakta hållbarhetsrisker i sina investeringar, i syfte att identifiera händelser eller omständigheter som kan ha en negativ inverkan på investeringens värde. Genom detta ökar skyddet för investerare.

Förslaget till ändringar i värdepappersföreskrifterna innebär att hållbarhetsfaktorer och kunders hållbarhetsrelaterade mål ska beaktas inom produktstyrningskraven, vilket ökar förutsättningarna för kunder att kunna göra medvetna investeringsval i enlighet med sina behov, egenskaper och mål, inkluderat hållbarhetsrelaterade mål.

Föreskriftsändringarna är en del av EU:s handlingsplan för att styra kapitalflöden till hållbara investeringar för att uppnå en hållbar tillväxt för alla.²⁴ Ändringarna bedöms därför på sikt bidra till en hållbar utveckling för samhället och konsumenterna.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

Det finns för närvarande 44 fondbolag, 104 förvaltningsbolag och 163 svenska värdepappersinstitut (92 värdepappersbolag, 25 banker, ett

²⁴ Se skäl 3 i direktiv (EU) 2021/1269 samt skäl 3 i direktiv (EU) 2021/1270.

kreditmarknadsbolag och 45 sparbanker).²⁵ Sammanlagt rör det sig om 311 företag. Storleken på företagen är mycket varierande.

3.2.2 Kostnader för företagen

De föreslagna ändringarna i fondföreskrifterna innebär att fondbolag ska integrera och beakta hållbarhetsrisker i olika delar av verksamheten. Några av ändringarna gäller även för viss verksamhet som förvaltningsbolag inom EES driver från filial i Sverige (se avsnitt 2.1 och 2.2.1 ovan).

Ändringarna förväntas inte medföra några stora kostnader för fondbolagen eller förvaltningsbolagen. Fondbolagen och förvaltningsbolagen kan behöva uppdatera sina rutiner, men Finansinspektionen bedömer att det har en marginell påverkan eftersom dessa företag redan i dag ska redovisa hur de integrerar hållbarhetsrisker i sina processer, enligt EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar.

Finansinspektionen bedömer att företagens administrativa kostnader endast kommer att öka i begränsad omfattning. Engångskostnaderna för att analysera de nya reglerna och för att göra nödvändiga anpassningar till dem beräknas bli mellan 14 420 kronor (10 timmar x 1 442 kronor²⁶) och 21 630 kronor (15 timmar x 1 442 kronor).

De föreslagna ändringarna i värdepappersföreskrifterna innebär att ett värdepappersinstitut som producerar eller distribuerar finansiella instrument måste beakta hållbarhetsfaktorer och kunders hållbarhetsrelaterade mål. Det blir ytterligare en faktor att beakta inom produktstyrningen. Finansinspektionen bedömer att det innebär att värdepappersinstitut som producerar eller distribuerar finansiella instrument bland annat behöver se över sina interna rutiner för produktstyrning och utbilda personal. Detta kommer att medföra en omställningskostnad för värdepappersinstituten.

Vid tidpunkten för de föreslagna föreskrifternas ikraftträdande kommer värdepappersinstituten att tillämpa regler om hållbarhetsfaktorer, hållbarhetsrisker och hållbarhetspreferenser, enligt ändringarna i den

²⁵ Samtliga siffror gäller förhållandena den 17 februari 2022.

²⁶ Beloppet motsvarar timkostnadsnormen enligt 2 § första stycket förordningen (2009:1237) om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet. Underlaget för timkostnadsnormen ska grundas på ett index för tjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik som publiceras av Statistiska centralbyrån. Underlaget för nästkommande år ska grundas på utvecklingen mellan de två senaste helårsutfallen för detta index. Källa: Sveriges Domstolar.

delegerade förordningen om organisatoriska krav för verksamheten i värdepappersföretag (se även avsnitt 1.2 ovan). Dessa ändringar gäller bland annat investeringsrådgivning och portföljförvaltning. De institut som tillhandahåller investeringsrådgivning eller portföljförvaltning kommer därför att redan ha integrerat hållbarhetsfaktorer och hållbarhetspreferenser i sin verksamhet när ändringarna i värdepappersföreskrifterna träder i kraft.

Även viss verksamhet hos fondbolag och AIF-förvaltare omfattas av ändringarna i värdepappersföreskrifterna i den del föreskrifterna omfattar krav på distributörer, se avsnitt 2.3.1. Av de skäl som anges i avsnitt 2.3.2 föreslår Finansinspektionen inga ändringar i de bestämmelser som innehåller krav på distributörer. Förslaget till ändring i 5 kap. 5 och 6 §§ bedöms dock innebära att fondbolag och AIF-förvaltare behöver se över sina arrangemang för produktstyrning²⁷ samt att deras regelbundna översyn av de finansiella instrument de distribuerar ska omfatta även hållbarhetsrelaterade mål.²⁸

Engångskostnader för att analysera ändringarna i värdepappersföreskrifterna och för att göra nödvändiga anpassningar till dem är svåra att bedöma eftersom företagen är av olika storlek och kan vara producenter, distributörer eller båda delar.²⁹

Värdepappersinstitutet kommer även vid tidpunkten för de föreslagna föreskrifternas ikraftträdande att tillämpa ändringar inom närliggande områden, som till exempel hållbarhetspreferenser vid investeringsrådgivning. Det bedöms kräva en mer omfattande utbildning av bland annat rådgivare.

För ett medelstort värdepappersinstitut uppskattas omställningskostnaden bli mellan cirka 100 000 kronor och 500 000 kronor.

De föreslagna ändringarna medför även tillkommande krav vid framtagandet av och översynen av de finansiella instrumenten, vilket kommer att medföra löpande kostnader. Eftersom kostnaderna bland annat är beroende av institutets, fondbolagets eller AIF-förvaltarens interna processer, antalet finansiella instrument med hållbarhetsfaktorer samt hur

²⁷ Se 5 kap. 19 § värdepappersföreskrifterna.

²⁸ Se 5 kap. 22 § värdepappersföreskrifterna.

²⁹ Fondbolag och AIF-förvaltare kan behöva följa vissa produktstyrningskrav för producenter enligt 5 kap. 20 § värdepappersföreskrifterna.

ofta översynen ska genomföras bedömer Finansinspektionen att dessa kostnader inte kan uppskattas på ett rättvisande sätt.

Ändringarna av produktstyrningsreglerna kan också kräva att värdepappersinstituten, fondbolagen och AIF-förvaltarna ändrar sina datasystem. Kostnaden för eventuella ändringar beror på hur datasystemen är utformade och går därför inte att uppskatta.

3.2.3 Konsekvenser för små företag

Finansinspektionen bedömer att de tillkommande administrativa kostnaderna relativt sett kan ha en större negativ effekt på vinstmarginalerna för mindre företag än för större företag. Detta eftersom de administrativa kostnaderna för de små företagen uppskattas bli större i förhållande till deras omsättning.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

De föreslagna föreskriftsändringarna kan i viss mån medföra ytterligare granskningsmoment inom ramen för Finansinspektionens tillstånds- och tillsynsarbete. Ändringarna bedöms dock vara så pass begränsade att de inte förväntats medföra något ytterligare resursbehov för inspektionen. Ändringarna kräver inte heller några särskilda informationsinsatser.